

Ipari textiltisztítás

Nemzetközi Legjobb Gyakorlat Díj 2020

Deme Gabriella

A CINET, a textiltisztítók nemzetközi szervezete, 2020-ban ismét meghirdette a Legjobb Gyakorlat Díját textiltisztítók és ipari mosodák között. Nagyon országokban elődöntőkön kerültek ki az ország legjobbjai, Magyarországot a Top Service Hungária Kft. képviselte.

2020 rendhagyó év volt a szakma szempontjából. A COVID-19-járvány miatt a szektor teljesítménye több, mint 30%-kal visszaesett, több szereplő nehéz helyzetbe került. Az áprilisban üresen tátongó mosoda látványa egyáltalán nem volt ritka, mégis rendkívül nagy érdeklődés kísérte a világ legjobb ipari mosodája és vegytisztítója címért való versenyt. Talán pont ebben a nehéz időszakban van igazán szükség azokra a jó gyakorlatokra, amelyek a cégeket hosszú távon versenyképessé és „járvány-állóvá” teszik.

Az értékelési és választási folyamat, illetve a szempontrendszer, megegyezett az előző évek versenyeivel. A főbb értékelési kritériumok a Minőség, Fenntarthatóság, Innováció, Üzleti Modell és a Bemutakozás. A nemzeti előválasztási rendezvényeket a nyáron több országban meg tudták még tartani, de a járvány második hulláma és az elmaradt Texclean nemzetközi vásár és konferencia miatt a döntőt online rendezték meg. Az előadásokat és a versenyzők bemutatkozását élőben lehetett követni. A CINET adatai alapján a versenyt rendkívül erős reklámtévékenység kísérte a nemzetközi médiában, szaksajtóban és internetes fórumokon. A résztvevő 36 országban összesen több, mint 20 000 szakértőt ért el a hírek.

Nemzetközi Legjobb Gyakorlat Díj

A díj célja, hogy ösztönözze a jó gyakorlatot jelentő technológiákat, szolgáltatásokat, marketing és minőségi intézkedéseket, bemutasson jó üzleti példákat, fejlett PTC (vegytisztítás) szolgáltatásokat a piaci szereplők részére, valamint támogassa a fenntartható és modern szektor megerősítését.

Az idei év kiemelt témája volt a higiénia és a fenntarthatóság. A textilipar globális szinten az egyik legnagyobb környezetszennyező iparág, a szén- és vegyipar követően. Növeli a szennyezés mértékét a „gyors divat”, azaz a kifutóról rövid idő alatt boltokba kerülő ruhák tömege, amelyeket aztán rövid ideig viselünk, majd a gyorsan változó divatot követve hatalmas mennyiségben kidobunk. A CINET létrehozta az ún. Fenntarthatósági Kiáltványt, amit már több vállalat és nemzetközi szervezet aláírásával támogat. Ennek célja a fenntartható működés, fenntartható célok teljesítése, a teljes textil ellátási láncban belül. A textiltisztítás már önmagában növeli a fenntarthatóságot, hiszen a tisztítással a ruhákat hordás után újra és újra alkalmassá teszi annak további viselésére. Ehhez vegyük még hozzá, hogy az ipari tisztítás lényegesen kevésbé környezetszennyező, mint az otthoni mosás: tanulmányok igazolják, hogy kb. ötször kevesebb vizet, energiát és vegyszert igényel. Ezeknek az ismerteteknek a terjesztése érdekében a szektor fenntartható

működését szem előtt tartó vállalatok és szervezetek csatlakozhatnak a CINET kezdeményezéséhez.

A COVID-19 érkezését követően felállt egy ún. Nemzetközi Higiéniai Bizottság is a CINET-en belül. A bizottság célja, hogy a szakmát hitelesen tájékoztassa és javaslatot tegyen a vírusok, járványok kezelésére a textiltisztítás műveletein belül.

Értékelési szempontok

Minőség: alapvető elvárás a folyamatos, mérhető és igazolható magas szintű minőség biztosítása. Ehhez szükségesek a megfelelő minőségbiztosítási folyamatok, a dolgozói felkészültség és tapasztalat, illetve ezek folyamatos mérése és fejlesztése. Jó gyakorlatnak minősül, ha a vállalat rendelkezik oktatási tervvel, a dolgozói gyakran részesülnek továbbképzésben, az emberi erőforrás politikája részletezi a pozícióként szükséges képességeket és képesítéseket. Fontos továbbá, hogy a cég az elvárt minőség betartását rendszeresen ellenőrizze és dokumentálja. Ebben segít több nemzetközi minősítési rendszer alkalmazása, például a közismert ISO minősítési rendszeren kívül a kifejezetten textiltisztítás-specifikus minősítések is: RAL, CERLEAN, CERTEX stb.

- **Fenntarthatóság:** évek óta folyamatosan kiemelt szerepet kap a fenntarthatóság biztosítása, a bevont tevékenységek köre pedig folyamatosan bővül. Ma már nem elegendő olyan vegyszerek alkalmazása, amelyek nem terhelik a környezetet, hanem a vegyszer előállítás, szállítása és megsemmisítése során is érvényesülnie kell a fenntarthatóság elvének. Noha a vegyszer a legtöbb említett tényező a fenntarthatóság témájában, vegyük észre, hogy egy fenntartható mosodának lényegesen több szempontnak kell megfelelnie.
  - *Modern berendezések:* a kor energia tudatos fókuszával készült új gyári berendezések kevesebb energiát és vizet fogyasztanak.

- *Optimalis működés:* a kiválasztott mosási és feldolgozási technológia akkor megfelelő, ha igazodik a textiliához, a szennyezettség fokához, a higiéniai elvárásokhoz, és minimalizálja a visszamosási igényt. Ezen kívül mind fenntarthatóság, mind nyereségesség szempontjából fontos a rövid feldolgozási

idők megvalósítása optimális munkaszervezéssel, az energetika-technológia-gépesítetttség-karbantartás összehangolásával.

- **Energia optimalizáció:** mint ahogy egy korábbi cikkünkben¹ bemutattuk, az energetikai háromszög alkalmazásával jelentősen csökkenthető az energiafelhasználás, az elhasznált energia visszanyerhető, az új energia előállításánál pedig a megújuló források használata szükséges. Vonatkozik ez nem csak a technológiára, de a teljes épületüzemeltetésre, vagy akár a gépkocsi parkra is.
- **Automatizáció:** a mai nemzetközi gyakorlatban elterjedt a magas fokú automatizáció. Ide tartozik egyrészt az egyes folyamatlépések automatizációja (pl. automatikus anyagtovábbítás szállítószalagok segítségével, beadagoló és hajtógató gépek alkalmazása), de az igazán fejlett gyakorlat már az egyes berendezések hálózatba kötésén alapul. Ezt lehetővé teszi a technológia az RFID alkalmazása, illetve olyan modern berendezések használata, amelyek vezérlése már távolról elérhető, irányítható.
- **Innováció:** A változó vevői igények, szabályozás és környezeti kihívások miatt fontos, hogy egy vállalat hogyan tudja folyamatosan megújítani önmagát, szolgáltatásait. Ne feledjük, az innováció nem egy új ötlet egyszeri megvalósítása, az innováció folyamatos tevékenység! Egy megvalósult ötlet
  - létező vagy új igény kielégítésére,
  - gazdaságosan ismételhető,
  - új gazdasági egyensúlyt teremt,
  - új értéket teremt, amiért a felhasználók hajlandóak fizetni.

Az innovatív megoldás vonatkozhat egy termékre vagy szolgáltatásra (pl. az elterjedőben lévő technikai/okos textilvia speciális tisztítása, individualizált textilvia bérlet), eljárásrendre, marketing eszközökre (vevői kényelem kielégítése), vagy szervezési-szervezeti gyakorlatra (vállalatirányítási modell és szoftver, regionális specialitások stb.).

- **Üzleti Modell:** természetesen minden jó gyakorlat annyit ér, amennyi értéket teremt – a vevőknek és a tulajdonosoknak. A hosszú távon nem életképes, nem versenyképes, vagy éppen veszteséget termelő modellek hiába alapulnak ragyogó innovatív megoldáson, nem válhatnak jó gyakorlattá.

A 2020. év nyertes jó gyakorlatai

Az elmúlt 6 évben sokat változott a piaci gyakorlat, ami még pár évvel ezelőtt újdonságnak számított, az ma már elterjedt jó gyakorlat lehet. Ilyen pl. az RFID használata, az egyre nagyobb fokú digitalizáció, vagy éppen a fenntarthatóság érdekében alkalmazott hővisszanyerési eljárások. Ezek a trendek jól tükröződnek a világ legjobbjai között is.

A Legjobb Vegytisztító (KKV szektor) díj nyertese: Oceanside Cleaners (USA).

Közel 30 éve szolgálja ki vevőit ez a jacksonville-i családi vegytisztító szalon. Magyar méretekhez mérten így is jelentős üzletről beszélünk, hiszen két telephelyén 81 alkalmazottat foglalkoztat, köztük több családtagot. Alkalmazott technológiái között megtalálható a nedvestisztítás, egy Ipura rendszer és több egyedi mosógép.

Minden dolgozója alapos és rendszeres tréninget kap, a szakmai ismeretekén kívül a vállalati értékeket is tükrözi hozzáállásuk: „CARE – Customer centric, Attention to details, Respect the community and Empower one another”. Magyarrá fordítva: a vevőközpontúság, a részletek iránti figyelem, a közösség tiszteletben tartása és egymás segítése – ezek adják a vállalat fő értékeit.

Minőségi garanciát az oktatáson és ellenőrzési rendszeren kívül több megszerzett minősítés is hirdeti: nemzetközi vegytisztító intézet által minősített szakemberek, lakástextil tisztítási egyetemi minősítés, az amerikai vegytisztító szövetség által szervezett képzési programokon való folyamatos részvétel, esküvői ruha specialisták szövetségének elismerése.

A minőségi mérések eredményeit és különös tekintettel a reklamációk kezelését a vállalatirányítási rendszer rögzíti, ami alapján egy kiemelkedően alacsony újrafeldolgozási rátát ért el a vállalat: 800 000 ruhadarabból mindösszesen 15% került újra-feldolgozásra.

A fenntarthatóságot a 100%-ban környezetbarát nedvestisztítási technológia segíti, a vegytisztítás hidrokarbon alapú oldószerrel működik, illetve a padlástérbe telepített szárító rendszer a környezeti levegőn biztosítja a száradást háztartási tételeknek. Központi víz-újrahasznosító rendszer is működik a vállalatnál.

Tervszerű megelőző karbantartás, optimális munkaszervezés és az állásidők minimalizálása bevett gyakorlat a folyamatos és hatékony gépkihasználat érdekében.

A Legjobb Vegytisztító (nagyvállalat) díj nyertese: Oxwash (Nagy-Britannia).

„Egyszerű és fenntartható mosás” kialakítása az Oxwash víziója. A három feldolgozási hellyel és 18 alkalmazottal rendelkező angol vállalat lakossági és üzleti vegytisztítási és mosási szolgáltatásokat kínál, egyedi elszámolás vagy előfizetés alapján, illetve ruházat bérleti lehetőséget is nyújt. Az állandó magas minőségi szintet több gyakorlat biztosítja: véletlenszerű vezetői ellenőrzés, álmegrendelések, fokozott tisztasági elvárások, belső online tudásbázis, amely minden dolgozó számára folyamatosan elérhető, illetve éves dolgozói értékelések. Az ellenőrzések meghatározott teljesítmény mutatók és nem szubjektív észrevétel alapján mentén történnek.

A technológia választás a legmagasabb fokú fenntarthatósági elvárások figyelembevételével történt. A mosáshoz és nedvestisztítás-hoz 18–20 °C-os, azaz környezeti hő-mérsékletű vizet használnak, amelyhez a saját napelemek elegendő energiát biztosítanak. Ehhez az Ideal Manufacturing és Electrolux Professional technológiáját alkalmazzák,

¹ Deme Gabriella: Az energetikai háromszög koncepciója a mosásban. Magyar Textiltechnika, 2020. 3. sz. 41-43. old.

kiegészítve ózonnal, a megfelelő fertőtlenítő és dezodoráló hatás elérése érdekében. Saját fejlesztésű innovatív szűrőt alkalmaznak a szennyvíz tisztítására, amely a normál esetben vízbe kerülő műanyag mikrorészecskék 95%-át képes kiszűrni. Ezen kívül a felhasznált csapvíz 60%-át visszaforgatják a cikluson belül.

Minden alkalmazott berendezés hálózatba kötött és működésük távolról is figyelhető, aminek segítségével a folyamatok fejlesztése, tesztelése és az alkalmazásuk betartása biztosítható. Városi áruszállításra e célra kialakított, márkanévvel ellátott bicikliket használnak, ezzel is csökkentve a logisztikai lábnyomot is.

További innovációs projektek már úton vannak, egy angol alapítvány támogatásával pl. olyan okosórát fejlesztenek a mosodai dolgozók részére, amely az RFID technológiával azonosított ruhák/töltetek esetén utasítást ad a dolgozó részére hová helyezze azokat.

Legjobb Ipari Mosoda díj nyertese: GCS BIH77 (Franciaország)

A mosoda, amelyik gondoskodik a munkaerőről – ez az egyik legfőbb jellemzője az ide év nyertes mosodájának. A régióban lévő hat kórház kiszolgálására és közös textiltisztítási központjának biztosítására épült mosodát hét

éve nyitották meg, mára napi 24 tonnáat dolgoz fel, maximális napi kapacitása 30 tonna. A legmodernebb technológia mellett nagy hangsúlyt

kap a bizonytalan helyzetben lévő és csökkent munkaképességű dolgozók alkalmazása is, a számukra megfelelő munkakörnyezet és fejlődési lehetőségek biztosítása. Többek között akusztikus mérések alapján munkaállomásonként méri a zajterhelést és ennek megfelelően biztosítanak védőeszközöket a dolgozók részére. A 6400 m² alapterületű üzemből 77 ablak biztosítja a természetes fényforrást, a munkaállomásokat ennek figyelembevételével alakították ki. Belső képzési programokon kívül az SCOFB képzési központtal kötött megállapodás értelmében oktatói mosodai központ létrehozására tettek vállalat. Megváltozott munkaképességűek alkalmazása terén több nemzeti díjat is megnyertek.

A fenntarthatóság jegyében zöld tető biztosítja az épület természetes hőháztartását, alacsony hőmérsékletű technológiával dolgoznak, több víz- és levegő-hővisszanyerő megoldás üzemel a vállalatnál, valamint napkollektor is segíti a vízmelegítést. Ezen kívül a világítás energiatakarékos izzókkal, fényérzékelőkkel és napelemes ellátással működik.

További díjak

Innovációs díjat nyert a spanyol WOSH (vegytisztító, KKV), a kínai Mr. Shoes Cleaning Tech és a varsói Prawol mosoda.

A WOSH egy online, interneten vagy mobil applikáción keresztül elérhető mosási szolgáltatás, havi előfizetéses alapon. Heti egyszeri szállítás mellett nedvestisztítással történő garantáltan környezetbarát megoldást kínálnak. A kiszállítás is elektromos biciklikkel történik, minden károsanyag kibocsátástól mentesen.

A Mr. Shoes – nevétől eltérően – nem cipők tisztítására szakosodott szalon, hanem egy vegytisztító hálózatot takar. Minden szalont egy meghatározott technológia, vagy meglévő szalon átalakításra mentén alakítottak ki. A stratégia alkalmazása segíti a hagyományos utcafrontos szalonok átalakítását belső kialakítás, technológia, IoT és adat alapú rendszerek bevezetése, valamint mar-

keting és vevőkapcsolatok tekintetében. A feldolgozásban résztvevő minden berendezés, folyamat lépés digitális feldolgozása és hálózatba kötése révén teljeskörű és valós adatok szolgálnak a vezetői döntéshozatal alapjaként, illetve a dolgozói teljesítmény értékeléseként. A dolgozókat tovább ösztönzi a speciálisan Mr. Shoes tagok részére biztosított akadémia, ahol a szakmai alapokon kívül vezetői ismereteket és kockázatkezelést is tanulhatnak. A központilag előírt és biztosított modern technológia jó állapotú, kis energia- és vízfogyasztású gépeket takar, amelyek ugyanúgy bekapcsolódnak a digitális hálózatba, vezérelhetők és monitorozhatók. Azoknak a tételeknek az esetén, ahol pl. egy RFID nem ad információt, amelynek alapján a feldolgozás módját a rendszer automatikusan megállapíthatná, kamera segíti az azonosítást. Pl. cipők esetén egy mesterséges intelligenciával rendelkező, képi felismerésen alapuló algoritmus azonosítja a cipő márkáját, típusát, anyagát és minden olyan adatát, amely segít eldönteni a szükséges mosási eljárást.

***

Bízom benne, hogy a fenti példák ihletként szolgálnak az innovatív, fenntartható megoldások magyarországi kialakításában és piacunk nemzetközi szintre emelésében.

Források

CINET – Global Best Practices Award 2020

<https://www.cinet-online.com>

OXWASH – Wash More Waste Less

<https://www.oxwash.com>

Oceanside Cleaners – Stay Safe at Home

<https://www.oceansidecleaners.com/>